

Pedruscall [Belv.], amb definicions que Lab. a penes va modificar, «conjunt de pedretes que 's desprenen de les roques, o de les que saltan al picar les pedres», «multitud de pedres petites en alguna part, com en los camps»; «Des de l'arrera-guarda de la comitiva, hont anà a raure, després d'algunes covardes intencions d'abordatge, no perdia d'ull a l'ayrosa pubilla, que saltironant pels *pedruscalls* i còdols de la estreta via, no parava de garlar», MrnVayreda (*Puny*, t. IV, 90 (75)); «l'hort d'un antic convent --- qu'una tanca de *pedruscall* --- 'l resguardava de mirades profanes», Pons Mass. (*Colla del C.* vi, 59); variants *pedrescall* i *pedriscall*, insegures (només en eds. sense valor).

Pedruscada [Lab. 1840 = *pedregada*; en les *Constitucions de 1635-1704*] i mall. per a *pedruscall*; a Alaró m'anomenaren *sə praduskáda* una acumulació de rocs prop del Gorg des Timpano (1963). *Pedrusca* 'pedruscall' val.; *petruskábó* ['cop donat amb una pedrassa'] arag. de l'Esera (Viu de Campo, 1965). El cast. *pedrusco* 'pedrassa' no apareix fins a data recent (manca encara *DACEsp.* 1843). Un +*pedrús*, -*ussa*, intermedi entre això i *pedrissa* sembla haver existit, com a adjectiu, amb el valor de 'pedregós': «ipso Puio de lacuna *pedruca*» en pergami original de 1046 (*Cart.* de St. Cugat, II, p. 253, on és clar que cal afegir a la *c* la cèdilla que hi manca); però potser això més tard va aplicar-se a alguna matèria pètria usada com a tint de draps, potser alguna polsina mòlta que els donaria un to gris? (cf. oc. ant. *sais*, *saissa*, 'gris', *saissel* «plume de faucon» i el nom de la *XIXELLA* espècie de tudó de plomatge grisenc, de *SAXEUS*, -*A*, derivats de *SAXUM* 'roca'), car el que veiem més tard és *peirussa*: «exceptada *peyrussa*, e pella e borra», en un doc. de Puigcerdà de 1288; «que negú qui tenya [draps] de *peyrussa*, escarlataz e rosses, no gaus ---» 1307; «4 gerras plenas de *peyrussa*» a. 1363, i encara el 1384 (*InvLC*). *Peraina*, en un sentit o altre, mossarabisme mall. de *PETRA* (potser dissim. de **peiraira*).

Peirer és la denominació del mestre d'obres o paleta a l'extrem NE., particularment el domini ross. En forma encara quasi llatina en un pergami original, de Banyuls, datat de 1250: «A. de Argelag[u]a, *pedrarii* de Balneolis», «P. de Verneto, *peyrerio*, habitanti Perpiniani» a. 1283; i l'*InvLC* n'aplega encara una vintena de posteriors, amb grafia *peyrer*, fins a 1433; «Batle de Perpenyà, ab conseyl --- d'En P. Geli parayre, e d'En Bu. de Vernet, *peyrer*, còssols» 1305 (*RLR* VII, 46). A l'Alt Vallespir alternava amb *mestre de cases* en el S. XVII;⁹ «a can Noguereca tenian fusters y *payrers*: fan obres», Bosch de la Tri. (*Records d'un Excurs.*, p. 67). Del nom de casa, de gent de diversos pobles, deduíem que s'estén a tot l'àmbit del dialecte (Ant. Cayrol, *Contalles Cerdanes*, p. 33), des d'on passa a designar finques i pedretes: *Clot del Peirer* a Montesquiu d'Albera, *Camp d'en pairé* a Llar (que deu estar per *del Peirer*, però el poblet de Llar és molt petit i avui no hi ha cap paleta), *Cal Peirer* nom d'una casa del poble de Querol (Alta Cerdanya, 1959-1960).

Peirot adj. «tonto, lelo, abobado»: «ye un *peirot*»

Benasc (Ferraz, p. 24); potser, doncs, en el sentit de 'home de cap dur com còdol, com un matacà o un totxo' (altrament cf. *peirot* al costat del bearn. *peyre*, 'mesura de capacitat', del qual parlaré sobre *PETRICÓ*).

Peira (mena d'aranya), potser tret regressivament dels mots com *peirussa* o *peirot*, per la duresa de les seves teranyines o pel seu color negrós. *Peirada*. *Peirera*; *peireria*.

Petri adj. 'que té aspecte de pedra' Fontserè, *Ci. Fi. Nat.*, p. 110, pres del ll. *petrèus*. *Petrós*.

Empedrar [Lacav.], *empedrat* m. «via strata lapidibus, stratum, pavimentum», *DTO.* 1647; «tres dones atravessaren esverades l'*empedrat*, y s'arrambaren al peu d'un arbre de la Rambla de les Flors», NOLLER (*Pap.*, 5); «de Cosconar as Morro de sa Vaca, va un camí *empredat*» mall. (Lluc, 1964); un *empedrat* 'rulló del molí d'oli' maestr. (Atzeneta, 1961); *empedrador* i -*drament* [Lacav.]. *Desempedrar* [Belv.]; *desempedrat*.

Empedreir [Lacav.]; «Digué, y la mort, ab freda besada geladora, / li *empedreeheix* y deixa per sempre 'l llavi mut, / y vora 'l sec cadavre, lo grec sospira y plora, / com arbre a qui ses branques florides han romput», *Atl.* I, 57b (que és ja quasi igual a l'esbós de 1867); «Ja a mi m'*empedrehia*, quan diu, girant-se en rera: / —En cix blat del diable no cal oscar la fauç—. / Me deixondí: lo rúfol fantasma ja no hi era, / mes sols un llenyer d'ossos restava, de mos braus», *Atl.* III, 26a; i el bell clam perenne, encara tan vàlid, dels patriotes que no trontollen: «¿Per què, si'l nostre pit, lo front ferreny, la testa, / les carns *empedrevides*, y la colrada pell, / la cara escardalenca, la sang grassa, bullenta, / tot és català en naltres, no ho és també el cervell?», A. Camps i Fabrès (*Oda al temps vell, Jocs Florals* 1871, 100); «lo torment --- ¿seria potser, que-ls malalts lo preferian a la duresa d'aquells matalassos *empedrebits*?», NOLLER (*Notes de c.*, 111); «amarada d'una dolça pietat, se li fonien de gota en gota les *empedreides* rancúnies de dona lletja a qui no estima ningú», Coromines (*La Dona Lletja*, v, *A Recés*, p. 178).

+*Sospedrada* val. (no en Escrig 1851 ni MGadea) 'paret rocosa dessota d'un pendent': es diu particularment dels marges revestits de pedres en els camps d'un vessant, obra magnífica de l'incomparable llaurador valencià: «fent *sospedrades* i màrgens, i taulejant, van fer camps a la serra», Castelló de la Ribera (1962); també a un mur natural «pujarem per la *sospedrà* del Toll?» al costat de l'aigua que saltava d'una alta gorga, Agres (1963).

Amb el mateix pre-sufix -*eg*- que *pedregós*, *pedregal*, *pedreguera*. *Apedregar* [Llull]; «jueus li vengren fer clams dels crestians, qui la vespra de Pàscua los havien *apedregats*, e nafrats dos jueus» (*Blanquerna*, *NCl.* II, 110.27); «--- farà castell de fust --- on poreu pendre la vila de Borriana; e --- lo castell de fust haurà dos vases --- e dos solers, la un --- sus alt: e en l'alt serar balesters la meytat, e hòmens qui *apedregaran* a aquele sarràins qui pujaran al mur, e puys los chrestians pu-